

RVP → ŠVP ve školní praxi

Obecné problémy při startování prvních kroků reformy:

- nebyly vytvořeny podmínky pro pochopení a přijetí reformních záměrů v učitelské veřejnosti,
- totéž platí pro rodičovskou a obecně občanskou veřejnost,
- byly embargovány informace o RVP a jeho struktuře ve vztahu k učitelským fakultám, což zapříčinilo, že fakulty se tím necítily být vázány a povinny zařazovat principy reformy a modely RVP do pregraduální přípravy učitelů,
- nebyly vyčleněny potřebné finanční prostředky pro podporu reformy, což v podstatě trvá dodnes *a je to o to nepříznivější, že*

ŠVP ve školní praxi

- dnes jsou školy povinny mít vytvořen svůj ŠVP, který není a nemůže být hotov definitivně, protože se stále vyvíjí a jedná se tak o paralelní zátěž učitelů – učí ještě podle dobíhajících vzdělávacích programů a současně v 1. a 6. ročníku už podle svých ŠVP a ty pak domodelovávají pro další ročníky (2. a 7.)

Ve školách může být problémem:

- negativní postoj ředitele ke změně, což se zcela automaticky přenesse na pedagogický sbor – co to vyvolá?
 - snahu nějak to formálně splnit – napsat, ale stejně podle toho nebudeme učit,
 - nechat si to napsat zakázkově, což vyvolá obvyklý efekt – „oni nám to napsali a my teď podle toho máme učit“.

Určitě máte už vlastní zkušenosti s tím, co se odehrává, když se nastoluje nějaká změna. Vždycky, a to zcela zákonitě, je prvotní reakcí odpor ke změně, argumentace proti (a to ještě před tím, než se se změnou podrobněji seznámíme), protože to s sebou nese nutnost „opustit dynamické stereotypy, začít více a hlouběji přemýšlet a zamýšlet se nad tím, co změna přináší, učit se novým věcem, osvojovat si nové dovednosti atp.“

ŠVP ve školní praxi

- početný pedagogický sbor (PS) → mnohem náročnější a složitější komunikace,
- vysoký věkový průměr PS → *„já už se nebudu učit nic nového“*,
- několik učitelů – důchodců v PS, kteří *„nemají zapotřebí se na tom podílet, protože se to stejně vytratí do ztracena a když na to přijde, zítra už nenastoupí“*.
- naproti tomu několik učitelů začínajících, kteří si nejsou jisti – protože nedostatečně připraveni v rovině učitelské profese.

K jednotlivým problémům možná řešení:

- Dostatek času věnovat prodiskutování problému tak, aby mohl každý vyslovit svou pochybnost, projevit argumentovaný nesouhlas, vznést dotaz, atp., protože to vše je legitimní a směřuje k upřesňování, vyjasňování a i přijímání společných/žádoucích cílů, záměrů, postupů či řešení.
- Žádný dotaz či pochybnost nejsou směšné či odsouzeníhodné a navíc zúčastnění tak uplatňují právo a možnost se aktivně zapojit, zažívají, že se nejedná s nimi direktivně. Vždy by měl takovou diskusi moderovat člověk klidný, trpělivý, komunikačně a argumentačně nejschopnější.

ŠVP ve školní praxi

- Oporu hledat v prvních krocích u osvědčených, vstřícných, tvořivých a pedagogicky zdatných (poučených a citlivých), nejlépe prvně prodiskutovat téma a vhodné postupy právě s nimi.
- Zanalyzovat si stav PS z hlediska potřeby klíčových témat pro celý PS a podle toho stavět plán DVPP.
- Neustále se zabývat rozvojem komunikace a spolupráce v PS – to je naprostý základ, protože, pokud toto neovládají a nezvládají sami učitelé, nemohou k tomu úspěšně vést své žáky.

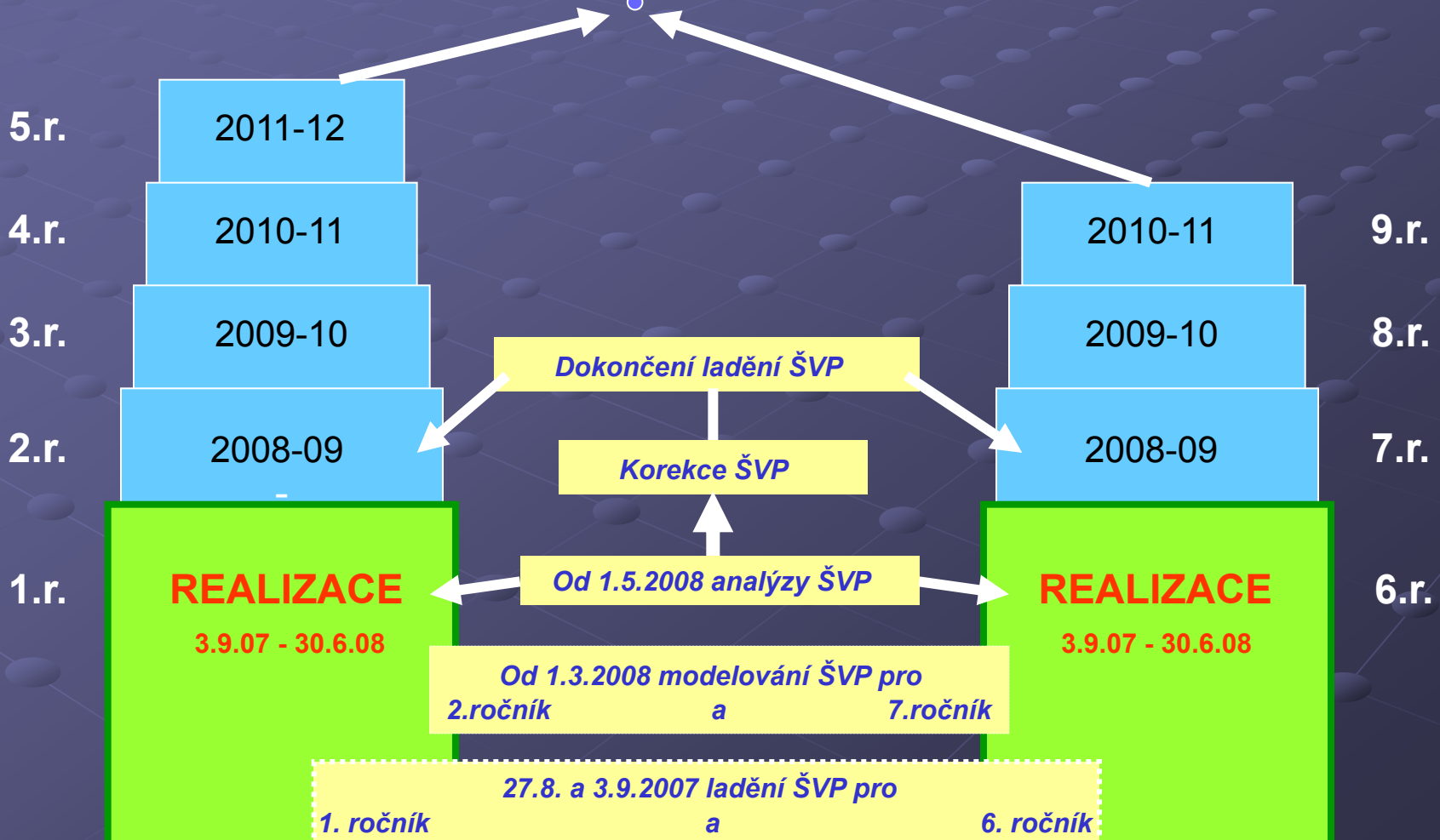
- Vést členy PS k tomu, aby vždy, než předstoupí před žáky, měli rozmyšleno, **CO** a **PROČ** chtějí to či ono žáky učit a naučit, mít zdůvodněno **K ČEMU JE TO DOBRÉ** a rozmyšleno, **JAK** je to budou učit!
- Vést členy PS ke společnému dialogu o využitelnosti a efektivitě používaných vyučovacích strategií, ke vzájemným návštěvám vyučování a následným diskusím o viděném a zažitém, tzn. postupně překonávat vzájemný ostych a obavy a naopak rozšiřovat míru reflexe a sebereflexe se zaměřením na vzdělávací a výchovný proces.

- Vést členy PS k všeobecnému respektování a důslednému uplatňování dohodnutých zásad a postupů, a to nejen v rámci kolektivu učitelů a ostatních zaměstnanců školy, ale především vůči žákům i jejich rodičům, a to bez ohledu na momentální náladu, „počasí“ či zdravotní nebo psychický stav především právě učitelů.

Je známou skutečností, že děti a jejich rodiče jsou **schopni přijmout** „sebetvrdší“ **režim** za předpokladu, že **platí vždy** (v čase a prostředí) a **pro všechny bez výjimky**.

„TELESKOP“ modelování ŠVP

R. 2011-12 – konečná redakce ŠVP ZV na základě průběžných analýz a od nich odvozených průběžných korekcí.

„Největší neštěstí je v tom, že škola děti netěší, to je zlé. A že si často neuvědomuje, že by se je měla snažit získat. ... Musí je získat tím, že zažijí úspěch z toho, že se něco naučí. To se mi zdá, že je ze všeho nejdůležitější. Aspoň v nějakém předmětu nebo v nějaké oblasti by mělo každé dítě zažít, že je dobré, když se něco naučí. A na to učitelé mnohdy dostatečně nemyslí.“

Citát z rozhovoru Dr. J. Strakové s prof. Janem Sokolem v časopise Moderní vyučování č. 9/2007

PRAVIDLA BIOLOGIE UČEBNÍCH PROCESŮ *(Podle Frederica Vestera)*

DĚTI POTŘEBUJÍ:

- ✓ Chápat jaký význam a hodnotu má to, co se mají naučit.
- ✓ Mít jasně stanovené učební cíle, popřípadě i stupně obtížnosti.
- ✓ Vzbudit zvědavost a očekávání (což je cesta k prožitku).
- ✓ Neznámé mít „zabaleno“ do starého (předcházíme obavám).
- ✓ Pro zapamatování mít vytvořen přehled (a nikoli změt' detailů).
- ✓ Seznámit se s jednou věcí v různých variantách, a to vždy po určitém čase na zapamatování.
- ✓ Nejprve vysvětlení, až potom odborný popis.
- ✓ Pro zapamatování využívat různé způsoby vnímání (nejen oko a ucho).
- ✓ Pozitivní ladění zábavou a pak úspěch při opakování.
- ✓ Učené mít spojeno s realitou.
- ✓ Opakování s určitým časovým odstupem.

Závěrem návrat do historie k J.A.Komenskému,

→ který se v systému didaktiky

„...vydal na cestu dramatizace učiva, což mu dovolilo zjednodušit ho na podstatné vztahy a přitom zachovat osobní zážitek.“ a

→ později došel k tomu,

„...že tento svět mohou pochopit i prostí lidé, dokonce i děti, a to na základě zkušeností z jejich vlastního, osobního života v prvotním, přirozeném světě, světě dítěte.“